
Strateginen sopimus 2019, sivistystoimiala

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Sivistystoimialan tavoitteena on toteuttaa korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatus- ja opetuspalveluja kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti. Laadukkaan kasvatuksen perustana on henkilöstö, joten sen osamista vahvistetaan ja osaamisen kehittämiseen kohdennetaan resursseja.

Varhaiskasvatusta järjestetään kaupungin omissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. Kaupungin ohjaamaa ja valvomaan yksityistä varhaiskasvatusta hankitaan pääsääntöisesti palvelusetelillä. Yksityiset palveluntuottajat tuottavat päiväkotihoitoa, ryhmäperhepäivähoitoa, perhepäivähoitoa sekä leikkitoimintaa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä palveluntuottajilta.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaisesti oppivelvollisille. Turun kaupungissa on erikoisluokkatointia mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Kaupungin koulujen lisäksi Turussa perusopetusta tarjoavat myös Turun normaalikoulu sekä Turun Steiner-koulu.

Lukiokoulutusta järjestetään lukiolain ja opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutusta annetaan suomenkielisenä Turun kaupungin viidessä päivälukiossa sekä Turun iltalukiossa, ruotsinkielisenä Katedralskolan i Åbossa ja englanninkielisenä Turun kansainvälisessä koulussa. Kaupungin lukioiden lisäksi Turussa lukiokoulutusta tarjoavat myös Turun normaali-koulun lukio sekä Turun Steiner-koulun lukio. Erityinen koulutustehtävä Turun lukioilla on Kerttulin lukiossa (urheilu- ja ICT-linjat), Puolalanmäen lukiossa (musiikkilinja), Turun klassillisessa lukiossa (ilmaisulinja) ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa (meri- ja luonnontiedelinjat) sekä lisäksi Turun Normaali-koulussa (IB-linja).

Ammatillinen koulutus tarjoaa perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutusta sekä niiden osia ja muuta koulutusta suomeksi. Ruotsiksi tarjotaan kahta perustutkintokoulutusta. Lisäksi tarjotaan ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta, valmentavaa opetusta, aikuisten perusopetusta ja vankilaopetusta. Palvelualue on myös seudun suurin oppisopimuskoulutusten solmija.

Turun työväenopistoissa tarjotaan vapaan sivistystyön lain mukaisesti opetusta suomeksi ja muilla kielillä Turun suomenkielisessä työväenopistossa ja Åbo svenska arbetarinstitu-tissa ruotsinkielellä.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Perusopetusta rahoitetaan kaupungin omin varoin ja valtionosuuksilla. Peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaaminen, erillisavustusten väheneminen ja toisen asteen yksikköhintojen aleneminen ovat heikentäneet Turun kaupungin taloudellista tilannetta. Talouden tasapainotus edellyttää myös sivistystoimialalla toimintojen sopeuttamista. Taloudellisten resurssien riittävyyden ja kohdentamisen lisäksi haasteina sivistystoimialan palveluja järjestettäessä ovat kaupunginosien eriarvoistuminen ja väestörakenteen muutos.

Kaupungin asukasluku kasvaa noin 2000 asukkaalla vuodessa. Tämä lisää myös sivistystoimialan palveluiden kysyntää. Työllisyyden parantuminen lisää varhaiskasvatuksen kysyntää osallistumisastetta nostamalla, mutta toisaalta ikäluokkien pienentyminen alentaa sitä. Kokonaisuutena varhaiskasvatuksen kysyntä kasvaa hyvin hitaasti tai ei lainkaan vuonna 2019.

Myös muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä on edelleen nopeassa kasvussa. Työperäinen maahanmuutto kasvattaa Turun kansainvälisen koulun kysyntää.

Oppilaitoksia ja päiväkoteja peruskorjataan laajasti. Merkittävä peruskorjauskohde on tarkastelujaksolla Puolalan koulu. Uutena koulu- ja päiväkotiyksikkönä vuoden 2019 alussa aloittaa toimintansa Yli-Maarian monitoimitalo.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat lainsäädäntö ja valtakunnallinen ohjeistus sekä kuntien omat ohjausasiakirjat. Kaupunginhallitus päätti 18.4.2016 § 154, ettei subjektiivista oikeutta rajata tai ryhmäkokoja kasvateta. Lainsäädäntö, kaupungin omat tavoitteet ja palvelujen kysynnän muutokset antavat reunaehdot varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämiselle ja kehittämiselle.

Turku kokeilee 5-vuotiaiden lasten osittaista maksutonta varhaiskasvatusta. Kokeilu on alkanut elokuussa 2018.

Perusopetuksessa oppilasmäärät kasvavat edelleen. Oppilasmäärän kasvun arvioidaan käytävissä olevan tiedon mukaan olevan noin 360. Heti 2020-luvun alussa opiskelijamäärä kasvaa myös nuorisoasteen koulutuksessa. Ammatillisen koulutuksen kysyntään vaikuttaa lisäksi voimakkaasti käynnissä oleva rakennemuutos.

Hallitusohjelmassa on kiinnitetty huomiota digitalisointiin. Sivistystoimiala on hankkinut uudet päätelaitteet vuosiluokille 4 ja 7. Laitteet tulevat oppilaille henkilökohtaisiksi kolmen vuoden käyttöajalla. Siten kaikilla 4.-9. -luokkalaisilla on päätelaite 1.8.2019 lukien. Varhaiskasvatuksessakin digitalisaatiota edistetään mahdollisuuksien mukaan.

Nuorisotakuu edellyttää, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu- opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen

kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Turku toteuttaa nuorisotakuuta myös erityisen vaativan tuen tarpeessa olevien oppilaiden kohdalla takaamalla jatko-opiskelu- tai työpaikan myös fyysisen tai psyykkisen toimintarajoitteen omaaville nuorille. Sivistystoimiala huolehtii osaltaan koulutustakuun toteuttamisesta siten, että kaikille opinhaluisille tarjotaan opiskelupaikka.

Positiivisen rakennemuutoksen seurauksena osaa- van työvoiman kysyntä on kasvanut merkittävästi Varsinais-Suomessa. Sivistystoimialan ja erityisesti ammatillisen koulutuksen tulee tehokkaasti vastata tähän kysyntätarpeeseen.

Erityisesti tarvetta alueella on tekniikan alan osajista, ja yhtenä pitkän tähtäimen toimenpiteenä on käynnistetty STEAM Turku -konsepti, jonka tavoitteena lisätä lasten ja nuorten kiinnostusta matematiikan ja luonnontieteiden oppimiseen. STEAM Turku toteutetaan kaikilla toimialan palvelualueilla.

Maakuntaudistukseen liittyen on linjattu, että koulupsykologitoiminta on siirtymässä hyvinvointitoimialalta sivistystoimialalle. Asia ei ole ajankoh- tainen vuonna 2019.

Kansainvälisyys otetaan aikaisempaa voimakkaammin huomioon koko toimialalla: varhaiskasvatuksen kielirikasteisuutta lisätään, kansainväli- sen koulun laajentaminen käynnistetään, englan- nikielen opetus aloitetaan jo perusopetuksen ensimmäisellä luokalla ja englanninkielisen am- mattilisen koulutuksen aloittaminen selvitetään.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Kehittämistyön keskiössä ovat nuorisotakuun toteuttaminen erityisesti koulutustakuun osalta, osallisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo, vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin osaamisen kehittäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kehittämistyössä tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunkitasolla, seudullisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.

Kaupunkistrategiassa linjataan, että Turussa puututaan alueiden kielteiseen eriytymiskehitykseen ja pyritään vähentämään huono-osaisuuden lisääntymistä. Sivistystoimialan osalta tämä tarkoittaa, että koulujen välisten erojen kaventamista jatketaan osana kaupungin sisäisen eriarvoisuuden vähentämistä.

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen pyritään siirtämällä toiminnan painopistettä entistä enemmän aikuisten kouluttamisen suuntaan.

Erityisesti oppilaitoksissa terveyden edistämisen painopiste on kansallisen kärkihankkeen eli Liikkuva Koulu -projektin toteuttamisessa yhdessä vapaa-aikatoimialan kanssa. Lisäksi kehitetään päiväkotien ja oppilaitosten kalusteita uusien oppimisympäristöjen ja paremman ergonomian edellyttämällä tavalla. Päiväkotien ja oppilaitosten tarjottavia aterioita viedään entistä terveellisempään suuntaan.

Yksinäisyyden vähentämiseksi tuetaan edelleen kiusaamisen vastaista toimintaa sekä lasten ja nuorten osallisuuden lisäämistä päiväkodeissa ja kouluissa ja kiinnittymistä ryhmiinsä. Lisäksi koulutuksien nivelvaiheissa panostetaan entistä tehokkaampaan ryhmäyttämiseen.

Vanhemmuuden tukeminen on sivistystoimialan perustoimintaa kaikilla palvelualueilla.

Opettajien pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniikan valmiuksia sekä työelämäyhteyksiä vahvistetaan. Oppimisympäristöjä arvioidaan ja niitä kehitetään ottamalla huomioon opetuksen ja varhaiskasvatuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset sekä opetussuunnitelmien mukainen toimintakulttuurin kehittäminen.

Perusopetuksen ja lukioiden palveluverkko on toimiva. Em. palveluiden koulurakennuksista osa on peruskorjauksen tarpeessa. Varhaiskasvatuksen palveluverkko on muotoutunut aikanaan ilman kokonaissuunnitelmaa. Rakennukset ovat tyydyttävässä kunnossa ja palveluverkko vaatii tarkastelua useissa kaupunginosissa. Myös ammatillisen koulutuksen käytössä olevat rakennukset ovat peruskorjauksen tarpeessa vuoteen 2030 mennessä. Ennen peruskorjauksiin ryhtymistä tulee selvittää yksiköiden määrän vähentäminen ja oppimisympäristöihin tulevat muutokset.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja tasa-arvoisuutta vahvistetaan.

Sivistystoimiala on aktiivisesti mukana tiedolla johtamisen kehittämishankkeissa, jolla pyritään saamaan tietoa eri järjestelmistä aiempaa nopeammin ja tehokkaammin.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesityksessä ei ole voitu varautua toimintoihin, joiden osalta puuttuvat valtion päätökset ja joiden rahoittamiseen on saatavissa valtionosuuksia. Tällä sopimuksella kaupunginvaltuuston on sitouduttava talousarviovarauksiin, joiden toteutuminen edellyttää lisätalousarviota ja muulla tavoin huomioon ottamista, jos valtio tekee näiden rahoittamiseksi positiiviset päätökset.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Sivistystoimiala toteuttaa ilmastosuunnitelman tavoitteita ja luo valmiuksia kestäväan elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen.

1.4 Lausekkeet

Lausekkeet Kv

Tasa-arvorahan jakoperusteita tarkastellaan ja selvitetään positiiviseen diskriminaatioon tarkoitetun tuen vaikuttavuutta sekä mahdollisuuksia kohdistaa raha entistä vaikuttavammin haasteellisimmassa asemassa oleviin kouluihin.

Kielikylpytoiminnan laajentamisesta palvelutarvetta ja kysyntää vastaavaksi valmistellaan esitys syksyksi 2019.

Selvitetään Lauttarannan kevyen liikenteen kulkuyhteys vuoden 2019 aikana. Tavoitteena on aikaistaa Lauttarannan kävelyyn ja pyöräilyyn tarkoitetun siltainvestoinnin tai muun näitä liikennemuotoja palvelevan kulkuyhteyden hankesuunnitelmaa, jotta saarelta pääsisi keskustaan sujuvasti kävellen ja pyöräillen.

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kh)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Sivistystoimiala							
Toimintatulot	26 767	23 321	25 176	25 176	25 097	25 573	26 187
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	315 006	321 332	332 884	331 334	328 945	335 249	343 365
Toimintakate	-288 240	-298 011	-307 708	-306 158	-303 848	-309 676	-317 178
Muutos-%		3,4 %	3,3 %	2,7 %	-0,8 %	1,9 %	2,4 %
Investointimenot	1 144	4 111	2 466	2 466	1 545	1 110	1 515
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-1 144	-4 111	-2 466	-2 466	-1 545	-1 110	-1 515
Muutos-%		259,2 %	-40,0 %	-40,0 %	-37,3 %	-28,2 %	36,5 %

2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Yhteiset toiminnot	5 027	51 926	-46 899
Yhteinen hallinto	558	7 067	-6 509
Varhaiskasvatus	5 883	65 610	-59 727
Perusopetus	5 925	117 431	-111 506
Ruotsinkielinen kasvatus ja opetus	2 499	16 011	-13 513
Lukiokoulutus	1 182	24 699	-23 517
Ammatillinen koulutus	4 101	48 589	-44 488

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2019	2020	2021	2022
Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilua jatketaan lukukaudelle 2019-2020, jotta nähdään, miten kokeilu on vaikuttanut lasten eriarvoistumiskehitykseen. Tehdään kertaluontoisesti lisäys kasvatus- ja opetuslautakunnan budjettiin.	400			

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2019	2020	2021	2022
5-vuotiaisen maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun päättäminen	-400	-800	-800	-800
Kähärin koulun hallinnollinen yhdistäminen Raunistulan kouluun	-20	-40	-40	-40
Kärsämäen koulun hallinnollinen yhdistäminen Lyseon kouluun	-20	-40	-40	-40
Muu palveluverkon tiivistäminen uusien tilojen myötä varhaiskasvatuksessa	-260	-410	-410	-410
Ruokapalvelusopimusten 4. vaiheen kilpailutus	-200	-400	-400	-400
Tuottavuuden parantaminen	-400	-400	-400	-400
Varhaiskasvatuksen täyttöasteen nosto	-350	-500	-500	-500
Perusopetuksen tarpeen tarkistaminen vastaamaan 20.9. tilastointia	-300	-300	-300	-300
Suunnitelmavuosien tarkistaminen		-2 890	-2 890	-2 890

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2019	2020	2021	2022
Sivistystoimiala, käyttötalous	5 503			
Sivistystoimiala, investoinnit	1 111	275	-160	

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Tilat yhteensä (m ²)	315 734	325 772	335 397	348 386	336 317	337 329	340 044
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	315 734	325 772	335 397	348 386	336 317	337 329	340 044
Muut tilat (m)							
Alueet yhteensä (ha)							
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	50 394 938	51 801 656	56 060 628	56 829 124	56 957 614	57 505 648	58 083 553

Lisätietoja:

Huom! 1.8.2018 alkaen ruoto-sopimuksen piiriin kuuluneet sivistystoimen keittiötilat siirtyivät konsernihallinnolta sivistystoimialan vuokraukseen. Vaikutus vuonna 2019 781 543 € ja 2 554 m².

TAE 2019 luvut perustuvat 13.3.2018 hetken ennusteeseen vuoden 2019 tila- ja vuokramääristä. Tämän lisäksi TAE 2019 lukuun ovat vaikuttaneet seuraavat kohteet:

Hepokullan ABC-koulun peruskorjaus 8/2018

Pallivahan koulun peruskorjaus 1/2019

Puopellon koulun peruskorjaus 1/2019

Tommilankadun koulutalosta luopuminen 1/2019

Sofiankadun nykyisestä päiväkodista luopuminen 8/2019

Väistöpäiväkodin hankinta 8/2019

Arviot vuosien TS 2020-2022 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2019-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2020:

Puolalan koulun peruskorjauksen valmistuminen 8/2020 ja luopuminen Sepänkatu 2 väistötiloista.

Viinämäenkadun päiväkodin uudisrakentaminen 1/2020 ja samalla luopuminen Lanantien esiopetustiloista.

TS 2021:

Niitunniskantien päiväkodin korvaavat tilat 1/2021

Runosmäen monitoimitalo 8/2021

TS 2022:

Sirkkalan koulu, Kärnhuset korvaavat tilat 8/2022

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Palveluverkon tarkastelu	Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.6.				Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.2, 2.2.8.		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelu ja toimenpiteiden toteutus.	Selvitetään Jäkärän ja Varissuon sekä ruotsinkielisten varhaiskasvatuksen tarpeet	Selvitetään Länsikeskuksen alueen, Skanssin ja saarten varhaiskasvatuksen tarpeet	Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2018 hyväksytyyn palveluverkko-päätöksen mukaisesti		Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2018 hyväksytyyn palveluverkko-päätöksen mukaisesti, laaditaan uusi palveluverkko-selvitys	Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2020 hyväksytyyn palveluverkko-päätöksen mukaisesti	Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2020 hyväksytyyn palveluverkko-päätöksen mukaisesti, laaditaan uusi palveluverkko-selvitys
Ammatillisen koulutuksen palveluverkon tarkastelu ja toimenpiteiden toteutus.	-	-	(Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen)		(Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen)	(Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen)	(Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen)
Tavoitteen kuvaus: Seurataan varhaiskasvatuksen ja Ammatti-instituutin palveluverkkojen uudistamista. Varhaiskasvatukseen pitää saada pysyvä väistöilapäiväkoti.							

Tavoite 2: Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen	Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.2				Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.1, 3.2.3		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Siirytään perusopetuksen 4.-9.-luokilla uudenlaiseen oppimisympäristöön ja toteutetaan laaja opettajien koulutusohjelma	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4. ja 7.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-5. ja 7.-8.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla		Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla, tavoitteen seuranta päättyy		

Tavoitteen kuvaus: Luodaan malli henkilökohtaisten päätelaitteiden hankintaan kaikille oppilaille 4.-9.luokilla. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä projekteilla, opettajien koulutuksella ja vertaistueella. Panostetaan myös varhaiskasvatuksen toimintaympäristön digitalisointiin.

Tavoite 3: Toteutetaan ammatillisen koulutuksen reformi	Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.8				Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7., 2.2.1.		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Uudistetaan ammatillinen nuorten ja aikuisten koulutus reformin mukaisesti ottaen samalla huomioon alueen positiivinen rakennemuutos		Palvelualueiden yhdistäminen toteutunut ja yhdistettyjen tiimien toimintaa kehitetään	Uusien tutkintojen perusteiden mukaiset koulutukset tuoteistettu		Reformin uudistukset näkyvät keskeisissä laatumittareissa: keskeyttäminen vähennee, tutkintojen ja tutkinnon osien suorittaminen lisääntyy	Uudistusten toteutumisen itsearviointi toteutetaan ja toimintaa kehitetään tulosten pohjalta, reformin seuranta päättyy	
Tavoitteen kuvaus: Yhtenäistetään toimintaohjeet ja otetaan käyttöön, luodaan ja otetaan käyttöön joustavat oppimispolut ja mahdollistetaan yksilöllinen opintojen eteneminen, lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja kehitetään oppimisympäristöjä. Lisätään ammatillisen koulutuksen määrää haettavalla ulkoisella määrärahalta, suunnataan koulutusta kasvualueille, tarjotaan osatutkintoja ja nopean työllistymisen mahdollistavia opintopolkuja.							

Tavoite 4: Positiivisen rakennemuutoksen toteutumisen tuki koulutuksen keinoin	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku Strateginen linjaus: 3.1.6				Muut toteutettavat linjaukset: 3.1.1, 2.2.8, 2.2.1		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Tuetaan positiivisen rakennemuutoksen toteutumista koulutuksen keinoin.		Kehitetään uusia koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä yhdessä yritysten kanssa. Lisätään työvoimapulasta kärsivien alojen veto-voimaisuutta.	Uudet oppimisympäristöt ja koulutusmallit on kuvattu ja juurrutettu. Työvoimapulasta kärsivien alojen veto-voimaisuus on lisääntynyt. STEaM Turku on käynnissä.		Parhaat toimitamallit on vakinaistettu ja eri alojen veto-voimaisuus on kasvanut. Työvoimapula on vähentynyt. STEaM Turku toiminta arvioidaan ja vakinaistetaan.	Uudet kehittämistoimet käynnissä. Aiemmin juurrutettujen toimintamallien vaikuttavuuden arviointi. STEaM Turku toiminta vakinaistettu. Ulkopuolinen	

		Aloitetaan STEaM Turku-hanke. Hankitaan ulkopuolista rahoitusta kehittämistyön tueksi (tavoite vähintään 1,0 M€/vuosi).	Jatkosuunnitelmat tehty. Ulkopuolinen rahoitus vuoden 2018 tasolla.		Ulkopuolinen rahoitus vuosien 2018 ja 2019 tasolla. Arviointi ja uusien kehittämistoimien suunnittelu.	rahoitus riittäväällä tasolla.	
--	--	---	---	--	--	--------------------------------	--

Tavoitteen kuvaus: Turun kaupungin sivistystoimialan eri palvelualueilla toteutettava koulutus- ja kehittämistoiminta tukee positiivisen rakennemuutoksen toteutumista sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä tämä tapahtuu eri alojen vetovoimaisuutta lisäämällä sekä kehittämällä erilaisia joustavia ja uudenlaisia, yhdessä yritysten kanssa toteutettavia koulutusmalleja sekä uusia oppimisympäristöjä. Pitkällä aikavälillä tämä tarkoittaa uusien toimintamuotojen kehittämistä korkeakoulujen, yritysten ja julkisten toimijoiden välille nostamaan tekniikan koulutuksen vetovoimaa, tutkimuksen tasoa ja vahvistamaan alueellista kehitystä. Lisäksi STEaM Turku -toiminnalla edistetään lasten ja nuorten kiinnostumisra matematiikasta ja luonnontieteistä.

4.2 Strategiset tavoitteet, kh (kh)

Terveiden elämäntapojen edistäminen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.1.1				Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2, 2.3.1, 2.3.7		
Arviointikriteerit:	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus							
<ul style="list-style-type: none"> 4 vuotiaat 	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	Osuus laskee	Osuus laskee				
<ul style="list-style-type: none"> 5 lk 	Lukujen saata- vuutta selvite- tään	Osuus laskee	Osuus laskee				
<ul style="list-style-type: none"> 8 lk 	16,5 %	Osuus laskee	Osuus laskee				
Turkulaisten koululaisten fyysinen toimintakyky (Move). Vertailu kansalliseen viitearvoon: 5 lk tytöt ja pojat. Tavoitearvot: Turku/Suomi, alin kolmannes.							
<ul style="list-style-type: none"> 20 m viivajuoksu 	Tytöt 31/36 %, pojat 38/39 %	Toimintakyky kasvaa	Toimintakyky kasvaa				
<ul style="list-style-type: none"> vauhditon viisiloikka 	Tytöt 34/32 %, pojat 52/44 %	Toimintakyky kasvaa	Toimintakyky kasvaa				
<ul style="list-style-type: none"> ylävartalon kohotus 	Tytöt 32/40 %, pojat 43/44 %	Toimintakyky kasvaa	Toimintakyky kasvaa				
<ul style="list-style-type: none"> Etunojapunnerrus 	Tytöt 30/22 %, pojat 23/20 %	Toimintakyky kasvaa	Toimintakyky kasvaa				
<ul style="list-style-type: none"> Heitto-kiinniottoyhdistelmä 	Tytöt 40/38 %, pojat 37/39 %	Toimintakyky kasvaa	Toimintakyky kasvaa				
Hyton terveysasemilla asioineet DM 2-pysyväisdiagnoosin (tyypin 2 diabetes) omaavien turkulaisten määrä	9358	Määrä laskee	Määrä laskee				
Terveytensä vähintään hyväksi kokevien turkulaisten osuus (turkulaiset vs. kansallinen taso)	Kyselyä ei toteutettu 2017	Osuus kasvaa	Osuus kasvaa				
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa.							

Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1					Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.3, 3.1.4		
	Arviointikriteerit:	TP 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, % (ATH)								
<ul style="list-style-type: none"> 20-54 -vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka) 	Kyselyä ei toteutettu	Laskee	Laskee					
<ul style="list-style-type: none"> 55-74 -vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka) 	Kyselyä ei toteutettu	Laskee	Laskee					
<ul style="list-style-type: none"> +75-vuotiaat (turkulaiset vs. kansallinen ka) 	Kyselyä ei toteutettu	Laskee	Laskee					
Ei yhtään läheistä ystävää, % oppilaista (Kouluterveyskysely 2017)								
<ul style="list-style-type: none"> 8-9 lk (turkulaiset vs. kansallinen ka) 	8 %/8,5%	Laskee	Laskee					
<ul style="list-style-type: none"> Lukion 1. ja 2. vuosikurssit (turkulaiset vs. kansallinen ka) 	8,2 %/7,2%	Laskee	Laskee					
<ul style="list-style-type: none"> Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat (turkulaiset vs. kansallinen ka) 	6,4 %/7,4%	Laskee	Laskee					
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % (Kouluterveyskysely 2017)								
<ul style="list-style-type: none"> 8. ja 9. luokan oppilaat (turkulaiset vs. kansallinen ka) 	6,3 %/5,8 %	Laskee	Laskee					
<ul style="list-style-type: none"> Lukion 1. ja 2. vuosikurssin oppilaat (turkulaiset vs kansallinen ka) 	1,0 %/1,1 %	Laskee	Laskee					
Tavoitteen kuvaus: Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palveluohjauksen keinoin.								

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen Pitkäaikaistyöttömien aktivointi	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku Strateginen linjaus: 3.1.4					Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7		
	Arviointikriteerit:	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Nuorisotyöttömien osuus	11,98 %	11,5 %	10 %					
Työllisysmäärärahan vaikuttavuus								
<ul style="list-style-type: none"> Henkilöitä aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä 	2043	4000	3000					

• Kokonaisasiaksmäärä	2901	7500	4500				
• Uusien asiakkaiden määrä	2221	4500	3000				
• Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien ohjaus aktivointitoimiin	1336	1300	1500				
• Aktivointiaste *	70 %	50 %	70 %				

Tavoitteen kuvaus: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky.

* Asiakkuuden lopettamissyynä on: työllistetty, opiskeluun siirtynyt, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, Koho-harjoittelussa olevat).

Vanhemmuuden tuki	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1 ja 2.1.2				Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1		
	Arviointikriteerit:	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Lastensuojelun piirissä olevien 0-17 v osuus, % ikäryhmästä	6,8% / ?	Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon	Osuus pysyy alle Kuusikkokuntien keskiarvon				
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen	Ohjelma valmisteltu	Toimeenpanosuunnitelman mukaisesti	Toimeenpanosuunnitelman mukaisesti				

Tavoitteen kuvaus: Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiselle ja ehkäistään ongelmien kasautumista ja muuttumista vaikeammaksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa palveluiden järjestämisessä.

4.3 Strategiset hankkeet (kh)

Hanke	Projekti	Vaihe	Tavoite ja tulokset	Alku	Loppu	Strategia-kytkös
	Tulevaisuuden älykkäät oppimisympäristöt	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	Tavoitteena on vahvistaa oppimiseen sekä erilaisiin älykkäisiin fyysisiin ja virtuaalisiin oppimisympäristöihin liittyviä palveluja, tuotteita ja teknologioita kehittäviä ja tarjoavien yritysten (startup- ja pk-yritykset sekä veturiyritykset) liiketoimintamahdollisuuksia.	1.9.2017	31.12.2019	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä
Positiivisen rakennemuutoksen tukeminen	Useita projekteja palvelualueilla	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hankkeen tavoitteena on positiivisen rakennemuutoksen toteuttamisen tuki, seuranta ja koordinointi. Hanke kokoaa yhteen sivistystoimialan keskeiset projektit ja tukee niiden tavoitteiden saavuttamista sekä edistää projektien välistä yhteistyötä.	1.5.2018	31.12.2019	3.1.1 Turun alueen kilpailukyvyyn ja työllisyyden kasvua vauhditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla
Sito/Terveiden elämäntapojen edistäminen	Liikkuva koulu 2018	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Koulupäivän aikaisen aktiivisuuden edistäminen ja istumisen vähentäminen (aktiivinen ja toiminnallinen oppiminen, koulupäivän rakenne, liikkumaan aktivoiva harraste-toiminta aamu- ja iltapäivissä sekä lasten, nuorten, henkilökunnan ja huoltajien osallistaminen, liikkumaan aktivoivien olosuhteiden luominen)	1.8.2017	30.6.2019	2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laajalaisella yhteistyöllä
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Perusopetuksen päätelaiteprojekti	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö opetuksessa ja oppimisessa on luontevaa, kun päätelaitteet ovat aina saatavilla, kun niitä tarvitaan. Oppilaiden taito hyödyntää digitaalisia välineitä paranee merkittävästi. Kouluissa voidaan vähentää OPAS-työasemien määrää ja vapauttaa suurin osa perusopetuksen tietokonealuokkatiloista muuhun käyttöön. Digitaalisten oppimateriaalien hyödyntäminen mahdollistuu.	31.8.2016	31.7.2020	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

5.1 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Kaupungin tavoite TA 2019	Keinot	Mittarit	Toimialan tavoitearvot mittareille
Työ lisää hyvinvointia	1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: hyödyntämällä koulutusta antamalla tukea luottamalla omiin alaisiin	1.A.1. Työyhteisötaidot Auttaminen ja huomaavaisuus (K10) Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen (välikysely) 1.A.2. Työyhteisö <ul style="list-style-type: none"> • Työpaikan ilmapiiri (K10) • Arvostus työhöni (Välikysely) • Luottamus työkavereihin (Välikysely) 1.A.3. Työyhteisön tuki esimiestyölle <ul style="list-style-type: none"> • Työyhteisön tuki esimiestyölle (K10/Välikysely) 	Mahdollistetaan ja seurataan koulutuksiin osallistumista hyödyntämällä tietovarastosta saatavaa tietoa Analysoidaan Kunta10-kyselyn tulokset ja yhdessä henkilöstön kanssa suunnitellaan tarvittavat korjaavat toimenpiteet Hyödynnetään johtamisessa tiedolla johtamista kaikilla tasoilla ja tuetaan itsensä johtamista
	2. Työ on turvallista ja terveellistä - henkisesti ja fyysisesti	2.A. Työkyvyn hallinta 2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi 2.C. Kunta 10 - tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita 2.D. Asiakasväkivallan kokemus	2.A.1. Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset) 2.B.1. Kuinka monta vaarat ja haitat - arvioita / riskiarvioita on tallennettu 2.C.1. Työpaineiden ja hallinnan suhde <ul style="list-style-type: none"> • Työpaineita paljon, hallintaa vähän (K10) • Työmäärän lisääntyminen (Välikysely) 2.D.1. Asiakasväkivallan kokemus <ul style="list-style-type: none"> • Henkinen väkivalta (K10/Välikysely) • Fyysinen väkivalta tai sen uhka (K10/Välikysely) 	Tuetaan aktiivisesti kaikkien työntekijöiden työssä jaksamista ja käytetään varhaisen puuttumisen toimintamallia Järjestetään tarvittaessa koulutusta ja tehostetaan tiedottamista työhön liittyvistä vaaroista ja haitoista Ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin havaittujen riskien hallitsemiseksi. Varmistetaan henkilökunnan määrän riittävyys suhteessa työmäärään. Työyksiköittäin käydään esimiehen johdolla läpi työn vaativuus. Kehityskeskustelut toteutetaan suunnitelmien mukaisesti. Toimitaan väkivaltatilanteisiin liittyvien toiminta-

				ohjeiden mukaan. Perehdytetään uudet työntekijät systemaattisesti ohjeisiin.
	3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet	3.A.1. Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä <ul style="list-style-type: none"> • Koen työni mielekkääksi (K10/Välilyse) • Koen tekeväni merkityksellistä työtä (K10/Välilyse) 	pidetään työpaikkakokoukset säännöllisesti henkilöstö osallistetaan yhteiseen kehittämiseen ja vaikuttamiseen työyksiköittäin /tiimeittäin

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2020
Volyymi									
Lukiokoulutuksen koulutuspaikat	3828,6	3836,7	3818	3812					
Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikat	5802,9	5865,4	5900	5636					
Työväenopistojen toteuttama opetus h/vuosi	23 703	23 829	23 000	25 035					
Laatu ja vaikuttavuus									
Ammatillisen koulutuksen läpäisy	71,9 %	70,6 %	70 %	70,8 %					
Ammatillisen koulutuksen keskeyttäminen (negatiivinen)	4,9 %						
Tyytyväisyys päivähoitoon	3,87	3,96	3,96	3,96					
Tyytyväisyys peruskouluun	3,94	4,01	4,09	4,08					
Tyytyväisyys lukiokoulutukseen	3,99	4,10	4,14	4,13					
Tyytyväisyys ammatilliseen nuorten koulutukseen	3,81	3,96	3,97	3,03					
Tyytyväisyys aikuisten ammatilliseen koulutukseen	3,80	3,90	3,82	3,96					
Tyytyväisyys työväenopistot	3,98	4,05	3,97	4,15					
Saatavuus ja peittävyys									
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevat* (vuoden lopussa, määrä/%)	9413/78,7	9776/81	9906/82,2	10357/86					
Koulukuljetusten piirissä olevat peruskoululaiset 20.9. (määrä/%)	2568/19,8	2461/18,8	2237/17,1	2167/16,2					
Tuottavuus ja taloudellisuus									
Eri palvelumuotojen kustannukset kuudessa suurimman kaupungissa (kallein=1/6)									
kunnallinen päiväkotihoido	2/6	yli keskitason	yli keskitason	yli keskitason					
perusopetus	2/6	yli keskitason	keskitasolla	keskitasolla					

lukiokoulutus	4/6	alle keskitason	keskitasolla	keskitasolla					
ammattillinen koulutus (käyttökustannukset sis. poistot suhteessa saatuun valtionosuuteen, %)	99,9	101,1							

*Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa päivähoidossa.

7.1 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
KuntaKesu	
